

Hjertemedicin

I denne **brochure** kan du læse om de mange forskellige typer af medicin til **hjerte- og kredsløbssygdomme**. Hvordan får du den bedste effekt af din medicin? Og hvad skal du være **særlig** forsigtig med?

HVAD ER HJERTE- OG KREDSLØBSSYGDOMME?

Hjerte- og kredsløbssygdomme er betegnelsen for en række sygdomme, hvoraf hovedparten skyldes forsnævring af blodårerne.

Forsnævringen opstår på grund af aflejring af kolesterol på indersiden af blodårerne, så blodet ikke kan flyde frit. Derved opstår der hel eller delvis iltmangel i de områder, der forsynes af den forsnævrede blodåre. Det kan for eksempel være hjertet.

Denne brochure handler om følgende hjerte- og kredsløbssygdomme:

Hjertekrampe (angina pectoris).

Forhøjet blodtryk.

Utilstrækkelig hjertefunktion (hjerteinsufficiens).

Hjerterytmeforstyrrelser (hjertearytmier).

Medicin til hjerte- og kredsløbssygdomme

Nitrater.

Beta-blokkere.

Calcium-antagonister.

ACE-hæmmere.

Angiotensin II-antagonister.

Vanddrivende medicin.

Hjerteglykosid.

Der bruges mange forskellige typer af medicin til hjerte- og kredsløbssygdomme. Den samme medicin kan bruges til flere af hjerte- og kredsløbssygdommene. De forskellige typer af medicin kan også bruges i kombination med hinanden.

Spørg din læge eller på apoteket, hvilken type medicin du får. Og læs altid medicinens indlægsseddel.

Hvis du får medicin for hjerte- og kredsløbssygdomme, er det afgørende for dit helbred og sygdomsforløb, at du kan få behandlingen til at fungerer i hverdagen.

Har du svært ved at huske at tage din medicin, så tag en snak med apoteket. De kan komme med et forslag som kan hjælpe dig med at huske din medicin.

Overhold dine aftaler med din læge.

Du bør ikke ændre i behandlingen uden at have talt med din læge om det.

Du må ikke pludseligt holde op med at tage din hjertemedicin.

Fortæl din læge eller apoteket, hvis du har bivirkninger eller gener af din medicin.

HJERTEKRAMPE

Hjertekrampe (angina pectoris) skyldes, at blodforsyningen til hjertet er for dårlig. Blodet tilfører ilt og næringsstoffer, så hjertet kan arbejde. Når du bevæger dig, bruger hjertet mere ilt og kræver derfor større tilførsel af blod, end når du er i hvile.

Blodforsyningen til hjertet sker gennem hjertets kranspulsårer. Hvis kranspulsåren er forsnævret, får hjertet ikke tilført nok blod, og der opstår iltmangel (iskæmi). Det er denne iltmangel, der giver smerter eller kramper i hjertet.

MEDICIN MOD AKUTTE

HJERTEKRAMPER

Nitrater

Medicin med hurtigtvirkende nitrater bruges til hurtig lindring af hjertekramper.

Nitrater virker ved at udvide kroppens blodårer. Når kroppens blodårer udvides, kan de indeholde mere blod, og derved vil der strømme mindre blod tilbage til hjertet. Hjertet skal altså pumpe mindre blod rundt. Når hjertet arbejder mindre, bliver dets iltbehov også mindre.

Nitrater udvider også hjertets kranspulsårer. Når hjertets kranspulsårer udvides, strømmer der mere blod og dermed ilt til selve hjertet.

Medicinen bruges, når du får et anfald af hjertekrampe. Den kan også tages forebyggende som for eksempel før fysisk krævende aktiviteter, ophold i stærk kulde eller i forbindelse med følelsesmæssigt stærke oplevelser.

Medicinen findes som resoribletter, der opløses i munden, og dosisspray. Begge anvendes under tungen. Virkningen sætter ind efter ½-2 minutter og varer 10-30 minutter.

Du kan tage medicinen så ofte, du har behov for det, men du skal opsøge din læge hvis du mærker forandringer, som f.eks. kan være:

Stærke vedvarende smerter i brystet, og du samtidig er koldtsvedende og har en følelse af at skulle besvime

Du får anfald om natten uden forudgående anstrengelse

Hyppigheden af anfald øges

Din medicin (hurtigtvirkende nitrater) ikke virker på det akutte anfald

Bivirkninger

Bivirkningerne er forbigående og viser sig oftest ved kortvarig hovedpine og rødme i ansigtet. Der kan også forekomme kortvarig svimmelhed. Du bør derfor sætte dig ned, når du tager medicinen. Bivirkningerne forsvinder normalt, når du har brugt medicinen et stykke tid.

Påvirkning af anden medicin

Må ikke tages sammen med medicin med sildenafil, tadalafil eller vardenafil (behandling af impotens).

Værd at huske

Hav altid anfaldsmedicin tæt på dig og helst i lommen.

Indholdsstofferne i resoribletterne fordamper meget let, og skal derfor altid opbevares i den originale emballage med låget tæt skruet til.

Medicin til forebyggelse af hjertekramper

Nitrater (forlænget virkning).

Beta-blokker.

Calcium-antagonister.

Nitrater (forlænget virkning)

Den forebyggende medicin med nitrater virker på samme måde som de hurtigtvirkende men i længere tid.

Langtidsvirkende nitrater bruges forebyggende og skal tages hver dag på samme tid. I løbet af et døgn, skal der være en periode på 8 timer, hvor der ikke tages nitrater. Uden denne periode opstår der en tilvænning, og lægemidlet vil hurtigt miste sin virkning.

Medicinen findes som depottabletter, -kapsler, og -plastre. Depot betyder, at nitrateret frigives langsomt til kroppen og dermed virker i lang tid.

Bivirkninger

Der er de samme bivirkninger som for de hurtigtvirkende nitrater. Generelt optræder bivirkningerne dog ikke så hyppigt.

Påvirkning af anden medicin

Nitrater må ikke tages sammen med lægemidler med sildenafil, tadalafil eller vardenafil (behandling af impotens).

Beta-blokkere

Beta-blokkere bruges mod hjerte-kræmper, uregelmæssig hjerterytme og forhøjet blodtryk samt forebyggende efter en blodprop i hjertet.

Beta-blokkere virker ved, at blodårerne udvides, og hjertemusklen afslappes, så blodtrykket falder, og hjertet aflastes.

Der findes mere end 10 forskellige indholdsstoffer i gruppen af beta-blokkere, og hvert enkelt stof virker på forskellig måde. Beta-blokkere findes som tabletter og depottabletter. Ophør med behandling bør ske langsomt for at undgå tilbagefald og forværring.

Bivirkninger

De hyppigste bivirkninger er træthed, svimmelhed samt kolde hænder og fødder. Søvnforstyrrelser, mareridt, depressioner, kvalme, diarre og impotens hos mænd kan forekomme. Omkring 10% oplever generende bivirkninger, men de forsvinder ofte, hvis der skiftes til en anden beta-blokker.

Påvirkning af anden medicin

Beta-blokkere kan ændre virkningen af mange andre lægemidler. Læs medicinens indlægsseddel og spørg din læge eller på apoteket. Beta-blokkere er på Dansk Idrætsforbunds dopingliste. Det er forbudt at anvende beta-blokkere i visse sportsgrene. Disse er angivet på dopinglisten.

Calcium-antagonister

Calcium-antagonisterne modvirker kraftige sammentrækninger i hjertermusklen. Det medfører et nedsat iltforbrug og giver lavere risiko for hjertekræmper. De fleste calcium-antagonister udvider også blodårerne. På den måde faldet blodtrykket, og hjertets arbejde lettes.

Calcium-antagonister findes som tabletter og depottabletter eller -kapsler. Vælg af calcium-antagonist og indstilling af dosis skal tilpasses den enkelte.

Bivirkninger

10 – 35% vil opleve bivirkninger ved brug af calciumantagonister. Bivirkningerne er oftest milde og forbigående. Mest almindeligt er hævelser omkring anklerne samt forstoppelse, men også hovedpine, svimmelhed og træthed er almindelige bivirkninger.

Påvirkning af anden medicin

Calcium-antagonister kan påvirke mange andre slags medicin. Derfor skal dosis af calcium-antagonist ofte reguleres, hvis du begynder at tage en anden slags medicin. Læs medicinens indlægsseddel og spørg din læge eller på apoteket, hvis du får andet medicin.

FORHØJET BLODTRYK

Blodtrykket er et udtryk for den kraft, dit hjerte arbejder med, når blodet pumpes rundt i kroppen. Hvis blodtrykket er for højt, bliver blodet presset igennem blodårerne med et højere tryk end normalt. Det betyder, at hjertet og blodårerne udsættes for en unødigt stor belastning. Et højt blodtryk øger derfor risikoen for at få hjerte- og kredsløbssygdomme i form af for eksempel blodprop i hjertet eller hjernen samt blødninger i for eksempel øjet eller hjernen.

Medicin mod for højt blodtryk

Beta-blokkere.
Calcium-antagonister.
ACE-hæmmere.
Angiotensin II-antagonister.
Vanddrivende medicin.

Beta-blokkere og calcium-antagonister er tidligere beskrevet i afsnittet “Medicin til forebyggelse af hjertekræmper”, side 8.

ACE-hæmmere

ACE-hæmmere virker ved at hæmme et enzym, der er med til at fremstille et stærkt blodåresammentrækkende stof (angiotensin-II). Den manglende sammentrækning medfører bedre plads i blodårerne, så blodtrykket falder, og hjertets arbejde lettes.

ACE-hæmmere findes som tabletter og kapsler.

Bivirkninger

Tør og irriterende hoste forekommer ofte. Hvis du oplever en sådan hoste, skal du kontakte lægen, så du kan skifte til et andet lægemiddel. I starten kan du opleve hovedpine og blive svimmel, fordi blodtrykket falder.

Påvirkning af anden medicin

Bruges både ACE-hæmmer og visse vanddrivende midler samtidigt, kræver det, at lægen jævnligt undersøger kroppens saltbalance (se afsnittet om vanddrivende midler side 14).

Angiotensin II-antagonister

Angiotensin II-antagonister virker ved at forhindre det blodåresammentrækkende stof angiotensin II i at virke. Dermed udvides blodårerne, så blodtrykket falder, og hjertets arbejde lettes.

Angiotensin II-antagonister findes som tabletter.

Bivirkninger

Bivirkningerne er få og sjældne, men i starten kan du opleve blodtryksfald, som kan medføre svimmelhed og hovedpine.

Påvirkning af anden medicin

Bruges både angiotensin II-antagonister og visse vanddrivende midler samtidigt, bør lægen jævnligt undersøge kroppens saltbalance (se afsnittet om vanddrivende midler side 14).

Vanddrivende midler

Vanddrivende midler, også kaldet diuretika, øger udskillelsen af kroppens salte. Udskillelse af salt trækker ophobet væske i kroppen med sig. Derved bliver blodvolumen mindre og blodtrykket falder.

Når der udskilles salte fra kroppen, kan der opstå en forstyrrelse i kroppens saltbalance. Kroppen kan især komme i kaliummangel, som kan vise sig ved appetitløshed, kvalme, diarre, muskelsvaghed samt følelsesløshed i arme og ben.

For at undgå kaliummangel kan man enten bruge et vanddrivende middel, som indeholder kalium eller tage et kaliumtilskud. Samtidig bør kroppens saltbalance kontrolleres af lægen med jævne mellemrum.

Der findes tre forskellige grupper af vanddrivende midler:

Thiazider.

Loop-diuretika.

Kaliumbesparende diuretika.

Vanddrivende midler er på Dansk Idrætsforbunds dopingliste.

Thiazider

Thiaziderne er de mest anvendte vanddrivende midler til lettere væskeophobning og let forhøjet blodtryk.

De fleste thiazider virker efter 1-2 timer, og virkningen varer oftest 12-24 timer. Derfor kan du normalt nøjes med at tage tabletterne 1 gang om dagen. Der går oftest op til 14 dage, inden effekten på blodtrykket er slået helt igennem.

Nogle lægemidler i denne gruppe er tilsat kalium. Det er dog ikke altid tilstrækkeligt, og derfor skal der ofte suppleres med yderligere

kaliumtilskud i form af tabletter.

Bivirkninger

Ca. 15% vil opleve bivirkninger. De fleste bivirkninger knytter sig til kaliummangel. Der kan også forekomme let svimmelhed i starten af behandlingen, men anvendes midlerne mod forhøjet blodtryk, er dosis oftest så lav, at bivirkninger sjældent ses.

Loop-diuretika

Loop-diuretika virker hurtigt og kraftigt og egner sig derfor til at behandle pludseligt opstået væskeophobning i kroppen.

Virkningen indtræder efter ½-1 time og varer i 4-6 timer. Der findes også depottabletter og kapsler, som afgiver lægemiddelstoffet over lang tid, så virkningen indtræder langsommere (3-4 timer), men til gengæld er der en virkningsvarighed på 10-12 timer.

Tabletter eller kapsler kan med fordel indtages på tidspunkter, hvor du har mulighed for at komme på toilettet inden for den første time. Depottabletter og -kapsler kan tages en gang tidligt på dagen efter aftale med din læge.

Bivirkninger

Den hyppigste bivirkning er øget tørst og hyppige toiletbesøg. Da medicinen virker kraftigt vand-drivende, skal man være ekstra omhyggelig med at indtage kaliumtilskud efter lægens anvisning.

Kaliumbesparende diuretika

De kaliumbesparende diuretika har en svag vanddrivende virkning. De anvendes ofte i kombination med thiazider og loop-diuretika for at undgå kaliumtøb.

Virksomheden viser sig 2-4 timer efter indtagelsen og varer cirka 20 timer afhængigt af hvilket stof, der er tale om. Det kan tage 2-3 dage, før den kaliumbesparende effekt viser sig, og der kan gå længere tid, før blodtrykket begynder at falde.

Kaliumbesparende diuretika har en lang virkningstid. Derfor er det vigtigt at følge doseringen og kun ændre dosis efter lægens anvisning. Det mest praktiske er at indtage medicinen om morgenen.

Bivirkninger

Kaliumbesparende diuretika kan give for højt indhold af kalium i blodet og i sjældne tilfælde for lavt blodtryk. Der kan også forekomme lavt indhold af natriumsalt i blodet, men det mærkes normalt ikke.

UTILSTRÆKKELIG HJERTE- FUNKTION OG HJERTERYT- MEFORSTYRRELSER

Utilstrækkelig hjertefunktion er en tilstand, hvor hjertets muskulatur er svækket. Hjertets nedsatte arbejds-
evne kan skyldes åreforsnævring i
en eller flere krønpulsårer, forhøjet
blodtryk, sygdomme i selve hjer-
temusklen eller i hjerteklapperne
samt diabetes og lungesygdom.
Resultatet er, at hjertets pumpe-
kraft er nedsat, hvilket blandt
andet medfører almen utilpashed,
nedsat fysisk præstationsevne og
væske i kroppen – især i benene.

Ved hjerterytmeforstyrrelser slår
hjertet i en rytme, som afviger
fra den normale faste rytme.

Medicin mod utilstrækkelig hjertefunktion og hjerterytme- forstyrrelser

Hjerteglykosid.

ACE-hæmmere.

Vanddrivende medicin.

ACE-hæmmere og vanddrivende
medicin er beskrevet i afsnittet
“Medicin mod for højt blodtryk”,
side 12.

Hjerteglykosid (digoxin)

Medicin med digoxin kan normalisere hjertets rytme. Desuden styrker digoxin hjertets evne til at trække sig sammen, og dermed forbedres hjertets effektivitet.

Medicinen findes som tabletter, der tages en gang om dagen og helst på samme tid hver dag. Lægen starter behandlingen med en lav dosis, som trappes op. Dette kaldes digitalisering og varer normalt en uges tid.

Behandlingen skal herefter kontrolleres en gang imellem af din læge ved hjælp af en blodprøve, så op-hobning af digoxin og dermed en forgiftning undgås.

Bivirkninger

De hyppigste bivirkninger er uregelmæssig og langsom puls, kvalme, opkastning og diarré. Desuden kan der opleves muskel-træthed og ændring i farvesynet.

Påvirkning af anden medicin

Behandling med digoxin kombineres ofte med vanddrivende midler, der øger udskillelsen af kalium. Mangel på kalium øger hjertets følsomhed overfor digoxin og kan i værste fald give symptomer på digoxinforgiftning.

Nogle håndkøbslægemidler mod for meget mavesyre, afførende midler og midler mod diarré kan nedsætte virkningen af digoxin, hvis de tages på samme tidspunkt. Du skal derfor tage disse lægemidler et par timer forskudt fra digoxin. Spørg på apoteket, hvis du er i tvivl.

Værd at huske

Hvis du glemmer en enkelt dags dosis fortsættes blot med normal dagsdosis.

Stop aldrig med at tage medicin med digoxin uden aftale med din læge.

Søg råd hos din læge eller på apoteket, hvis du køber håndkøbsmedicin, naturlægemidler og kosttilskud.

Kontakt din læge, hvis du oplever uvante symptomer.

www.apoteket.dk

Denne brochure er udarbejdet
i samarbejde med

HJERTEFORENINGEN